

**Національний університет «Одеська юридична академія»
Факультет прокуратури та слідства (кримінальної юстиції)
Кафедра криміналістики, судових експертиз та поліграфології**

**Національний центр судових експертиз при
Міністерстві юстиції Республіки Молдова
Одеський науково-дослідний інститут судових
експертиз Міністерства юстиції України**

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

«ЕКСПЕРТНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА НАЦІОНАЛЬНА ПРАКТИКА»

27 листопада 2025 року, місто Одеса

**EXPERT SUPPORT IN THE INVESTIGATION OF
ORGANIZED CRIME:
INTERNATIONAL EXPERIENCE AND NATIONAL
PRACTICE**

**Proceedings of the International Scientific and Practical
Conference**

27 November 2025

*Odesa
2025*

*Рекомендовано до друку рішенням кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології НУ«ОЮА» (протокол № 9 від 24 листопада 2025 року)
Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради ОНДІСЕ (протокол №9 від 1 грудня 2025 року)*

Експертне забезпечення розслідування організованої злочинності: міжнародний досвід та національна практика: збірник матеріалів міжнар. наук.-практ. конф. м. Одеса, 27 листоп. 2025 р. / [орг. комітет: С. Ківалов, М. Аракелян, О. Катаррага, Д. Кішко, Д. Колодін, А. Колодіна, Л. Аркуша та ін.]; Нац. ун-т Одеськ. юрид. акад. кафедра криміналістики, суд. експертиз та поліграф.; Нац. центр суд. експерт. при Міністер. юстиц. Респуб. Молдова; Одеськ. Наук.-дослідн. ін-т суд. експер. Міністер. юстиції України. Одеса: НУ «ОЮА», 2025. 450 с.

У збірнику викладено матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Експертне забезпечення розслідування організованої злочинності: міжнародний досвід та національна практика», в якій взяло участь понад 100 науковців і практиків з України та інших держав Європи. Представлено актуальні дослідження обговорень таких наукових і практичних проблем, як: експертне забезпечення протидії окремим видам організованої злочинності; використання спеціальних знань та експертне забезпечення розслідування організованої злочинності в умовах збройного конфлікту; міжнародна співпраця у сфері експертного забезпечення протидії організований злочинності: досвід та практика; інформаційне забезпечення правоохоронних органів у боротьбі з організованою злочинною діяльністю; інноваційні технології та сучасні методи розслідування у протидії організованій злочинності; кримінально-правові, кримінально-процесуальні та кримінологічні проблеми забезпечення протидії організованій злочинності.

Висловлюємо вдячність усім авторам за активну участь, якісний науковий матеріал та високий рівень академічної доброчесності.

Матеріали викладені в авторській редакції.

Відповідальність за зміст, наукову новизну, коректність цитування та достовірність фактичного матеріалу несуть автори.

© НУ «Одеська юридична академія», 2025
© Автори статей, 2025

*Recommended for publication by the decision of the Department of Criminalistics, Forensic Examinations and Polygraphology NU «OLA» (Pr. 9, November 24, 2025)
Recommended for publication by the decision of the Academic Council of ONDISE (Pr. 9, December 1, 2025)*

Expert Support in the Investigation of Organized Crime: International Experience and National Practice: Proceedings of the International Scientific and Practical Conference (Odessa, 27 November 2025) / [Organizing Committee: S. Kivalov, M. Arakelyan, O. Cataraga, D. Kishko, D. Kolodin, A. Kolodina, L. Arkusha et al.]; National University «Odessa Law Academy», Department of Criminalistics, Forensic Examinations and Polygraphology; National Centre of Judicial Expertise of the Ministry of Justice of the Republic of Moldova; Odessa Scientific Research Institute of Forensic Examinations of the Ministry of Justice of Ukraine. Odessa:NU«OLA», 2025. 450 p.

The Proceedings contain papers presented at the International Scientific and Practical Conference «Expert Support in the Investigation of Organized Crime: International Experience and National Practice», which brought together over 100 scholars and practitioners from Ukraine and other European countries. The materials address urgent scientific and practical issues, such as expert support for combating specific types of organized crime; the use of specialized knowledge and expert support for investigating organized crime during armed conflict; international cooperation in forensic support for combating organized crime; information support for law enforcement in countering organized criminal activity; innovative technologies and modern investigative methods; and criminal law, criminal procedure, and criminological issues in ensuring effective counteraction to organized crime.

We express our sincere gratitude to all authors for their active participation, high-quality academic contributions, and strong adherence to academic integrity.

The materials are published in the authors' original versions.

Authors bear responsibility for the content, scientific novelty, accuracy of citations, and reliability of factual information.

© National University «Odessa Law Academy», 2025
© Authors of articles, 2025

Секція 6. КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВІ, КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНІ ТА КРИМІНОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОТИДІЇ ПРОЯВАМ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ.....355

Каріна БУБЕН

КРИМІНАЛЬНО-ПРОВОА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА УЧАСТЬ У ПСЕВДОРЕЛІГІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ ЯК ФОРМАХ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ: НОВІ ВИКЛИКИ ДОКТРИНИ І ПРАКТИЦІ.....355

Владлена ВОЛОШИНА

МЕДІАЦІЯ ЯК ІННОВАЦІЙНА ПРОВОА ТЕХНОЛОГІЯ В СИСТЕМІ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ.....358

Ірина ГОРБАЧОВА

ПЕРЕВИЩЕННЯ ВЛАДНИХ ПОВНОВАЖЕНЬ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....362

Сергій КОНОВАЛЬЧУК

НОТАРІУСИ ЯК ОСОБИ, ЩО НАДАЮТЬ ПУБЛІЧНІ ПОСЛУГИ, ТА СУБ'ЄКТИ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ.....366

Valeriu LUNGU

COMPETENȚA POLIȚIEI DE FRONTIERĂ A REPUBLICII MOLDOVA ÎN PREVENIREA ȘI CONTROLUL DEZORDINILOR ÎN MASĂ.....370

Boșcaneanu MARCEL

PERSPECTIVE ȘI PROVOCĂRI DE DREPT PENAL ÎN COMBATAREA CRIMINALITĂȚII DE MEDIU ÎN CONTEXT TRANSFRONTALIER.....382

Олексій ПАЛАМАРЧУК

ХАРАКТЕРИСТИКА ОРГАНІЗОВАНИХ ЗЛОЧИННИХ УГРУПОВАНЬ, ДІЯЛЬНІСТЬ ЯКИХ СПРЯМОВАНА НА ВЧИНЕННЯ КВАРТИРНИХ КРАДІЖОК.....392

Дмитро ПЕРСТИНЧИК

ОБ'ЄКТ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ЩО ПОЛЯГАЮТЬ У НЕЗАКОННИХ ДІЯХ ЩОДО ПІДАКЦИЗНИХ ТОВАРІВ.....396

Тарас ПОНУРКО

ОСОБЛИВОСТІ РАТИФІКАЦІЇ РИМСЬКОГО СТАТУТУ УКРАЇНОЮ.....401

Вадим ПОЖАР

ПРОБЛЕМАТИКА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ПОТЕРПІЛОГО ПРИ ПРОВЕДЕННІ ЕКСПЕРТИЗИ У ДОСУДОВОМУ РОЗСЛІДУВАННІ.....405

Сергій РАДЕЦЬКИЙ

ОСОБЛИВОСТІ ВСТАНОВЛЕННЯ ОСОБИ ЗЛОЧИНЦЯ У ПРОВАДЖЕННІ ПРО ВЧИНЕННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПРОТИ ЖУРНАЛІСТІВ.....409

Valeriu Lungu

Asistent universitar al Catedrei securitatea frontierei, migrație și azil,

Academia «Ștefan cel Mare» a MAI,

Chișinău, Republica Moldova

ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-6257-5438>

email: valeriu.lungu@mai.gov.md

COMPETENȚA POLIȚIEI DE FRONTIERĂ A REPUBLICII MOLDOVA ÎN PREVENIREA ȘI CONTROLUL DEZORDINILOR ÎN MASĂ

Articolul se concentrează pe evaluarea probabilității apariției dezordinilor în masă și pe analiza măsurilor de prevenire și control implementate de Poliția de Frontieră a Republicii Moldova.

Scopul acestui articol este de a studia și evalua mecanismele existente de prevenire și control al dezordinilor în masă în zona adiacentă frontierei și în regiunea de frontieră a Republicii Moldova, precum și de a elabora recomandări pentru îmbunătățirea acestora.

Cuvinte-cheie *dezordine în masă, fâșie de protecție a frontierei de stat, zonă de frontieră, securitate a frontierei,*

Valeriu Lungu

Assistant Professor of the Department of Border Security, Migration and

Asylum, «Ștefan cel Mare» Academy of the Ministry of Foreign Affairs,

Chisinau, Republic of Moldova

COMPETENCE OF THE BORDER POLICE OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA IN PREVENTING AND CONTROLLING MASS DISORDERS

The article focuses on assessing the probability of mass disorder and on the analysis of prevention and control measures implemented by the Border Police of the Republic of Moldova.

The purpose of this article is to study and evaluate the existing mechanisms for preventing and controlling mass disorder in the border area and in the border region of the Republic of Moldova, as well as to develop recommendations for their improvement.

Keywords: *mass disorder, state border protection strip, border area, border security.*

Introducere. Protecția frontierei de stat și a zonei de frontieră a Republicii Moldova constituie un interes strategic esențial, care asigură securitatea și stabilitatea țării. Provocările de securitate actuale – inclusiv ascensiunea fluxurilor migraționale, amenințările hibride și posibilele dezordini în masă în adiacența frontierei – generează

necesitatea consolidării mecanismelor de prevenire și control demarate de către autoritățile responsabile de controlul frontierei în aceste circumstanțe.

Experiența Moldovei, precum și practica internațională, arată că prevenirea și controlul eficient al dezordinilor în masă sunt esențiale nu doar pentru securitatea frontierei naționale, ci și pentru pacea și ordinea în societate. Relevanța acestui studiu este accentuată și de importanța pregătirii temeinice ale autorității de frontieră a Republicii Moldova (Inspectoratul General al Poliției de Frontieră - IGPF) către procesul de aderare la spațiul integraționist European, care necesită acțiuni coordonate și schimb de experiență între statele membre.

Ipoteza studiului: Cercetarea pornește de la ipoteza că strategiile existente de prevenire și control al dezordinilor în masă în fâșia de protecție a frontierei de stat a Republicii Moldova nu sunt suficient de eficiente pentru a răspunde adecvat provocărilor de securitate în creștere datorate în mare parte consecințelor nefaste ale războiului din Ucraina. Această situație poate genera riscuri pentru securitatea națională și ordinea publică dacă nu sunt implementate îmbunătățirile necesare.

Conceptul și natura dezordinilor în masă. Se prezumă eventuala organizare și desfășurare a unor întruniri /manifestații /proteste inclusiv în adiacența frontierei de stat a Republicii Moldova (segment al frontierei «verzi»)/obiective de importanță strategică amplasate în prejma

frontierei/edificii și instalații tehnice ale IGPF/puncte de control și trecere a frontierei de stat etc). Cu toate acestea constatăm uneori că unele întruniri/ manifestații pașnice preiau o altă formă, degenerând în acțiuni ce periclitizează interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, perturbază ordinea și securitatea publică, pun în dificultate protejarea drepturilor, libertăților și demnității altor persoane.

Dezordinile în masă reprezintă o formă de exprimare publică sau civilă, în cadrul căreia un număr mare de persoane participă la activități violente, necontrolate și provocatoare, care amenință ordinea publică, securitatea și pacea socială. Astfel de dezordini sunt adesea asociate cu nemulțumirea publică și pot îmbrăca forme variate, de la proteste până la tulburări de amploare, cu un grad ridicat de violență.

Cauzele dezordinilor în masă pot fi multiple, însă de cele mai multe ori își au originea în nemulțumiri profunde față de situația existentă sau anumite evenimente specifice. Dezordinile se caracterizează prin trăsături distincte față de alte fenomene sociale, precum: participarea unui număr mare de persoane; manifestarea violenței; haos și acțiuni imprevizibile; obiective politice sau sociale clar exprimate.

Revoltele pot genera consecințe atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, incluzând pierderi de vieți omenești, distrugeri materiale, polarizarea societății, pierderi financiare și efecte politice semnificative[1].

Prevederile relevante ale Codului penal, adoptat prin Legea nr. 985 din 18 aprilie 2002, sunt următoarele: Articolul 285 **Dezordini în masă** – «(1) Organizarea sau conducerea unor dezordini în masă, însoțite de aplicarea violenței împotriva

persoanelor, de pogromuri, incendieri, distrugeri de bunuri, de aplicarea armei de foc sau a altor obiecte utilizate în calitate de armă, precum și de opunere de rezistență violentă sau armată reprezentanților autorităților, se pedepsesc cu închisoare de la 4 la 8 ani. [.....].

Legislația națională chiar dacă în viziunea unor cercetători nu face o delimitare clară între întrunire și dezordine în masă, cert este că în ambele circumstanțe se prezumă implicarea mai multor persoane. De aici și preocuparea majoră asupra următoarelor întrebări: Cum acționează o masă de oameni în cazul în care rațiunea lor este ghidată de interesele criminale ale unui/unor indivizi concreți? De ce rațiunea fiecărui om luat în parte este vulnerabilă în raport cu instinctul care dirijează o masă nedeterminată de oameni? Cum reacționează individul în cadrul unei mulțimi?

Autorul pretinde că un protest pașnic reprezintă, în sine, o dezordine, dat fiind faptul că persoanele care participă la protest creează diferite impedimente, cum ar fi ocuparea spațiilor publice sau blocarea circulației (ex: blocarea punctelor de trecere a frontierei de stat). În asemenea circumstanțe, autorul menționează că persoana care protestează nu poate să prevadă cu suficientă precizie consecințele conduitei sale, adică dacă participă la o întrunire permisă de lege sau participă la dezordini în masă, și ar putea fi sancționat penal.

Gestionarea și controlul dezordinilor în masă reprezintă un proces complex, care necesită o abordare atentă și echilibrată, ce trebuie să respecte drepturile fundamentale ale omului, urmărind în același timp asigurarea securității publice. Pentru prevenirea dezordinilor, este esențială promovarea justiției sociale, crearea unui dialog cu populația, menținerea unui sistem eficient de ordine publică, precum și educarea publicului cu privire la drepturile civile și metodele pașnice de soluționare a conflictelor.

Dezordinile în masă constituie un fenomen social complex, ale cărui cauze și manifestări sunt diverse. Pentru a le controla și preveni eficient, este necesară o abordare echilibrată, care să includă atât măsuri preventive, cât și comportamente responsabile în situații de criză [2].

Factorii care contribuie la apariția dezordinilor în masă la frontiera Republicii Moldova

Republica Moldova este vecină cu România, un stat membru al Uniunii Europene și a Acordului Schengen, ceea ce reprezintă un factor atractiv pentru persoanele care urmăresc să treacă ilegal frontiera de stat, determinându-i să se îndrepte către frontiera moldo-română și să o traverseze în mod ilegal. Totodată reiterăm că în primele săptămâni ale agresiunii Federației Ruse asupra Ucrainei (24 februarie- 31 martie 2022) unele puncte de trecere a frontierei de stat de la frontiera moldo-ucraineană sau confruntat cu fluxuri sporite de refugiați. În același context accentuăm că segmentul moldo-ucrainean al frontierei de stat este supus unei presiuni în creștere legate de organizarea migrației ilegale în forma sa specifică determinată de „contrabanda cu recruți». Aglomerarea sau deplasarea unui număr mare de oameni poate contribui la apariția dezordinilor în masă.

În general, dezordinile în masă pot fi generate de diverși factori sociali, politici și economici. Aceștia pot afecta situația de la frontiera de stat inclusiv a Republicii Moldova, creând diverse provocări și riscuri. Printre principalii factori se numără:

– *Situația politică din regiune*: Instabilitatea politică în țări terțe sau în state vecine poate exercita presiune inclusiv asupra frontierei de stat a Republicii Moldova. Fluxurile necontrolate de refugiați, protestele sau conflictele din țările vecine pot determina valuri de migrație și apariția dezordinilor la frontiera de stat.

– *Migrația ilegală*: Fluxurile masive și necontrolate de migrație ilegală pot crea situații în care migranții încearcă să traverseze frontiera de stat a Republicii Moldova într-un mod necontrolat și ilegal, ceea ce poate provoca dezordini în masă. Motivele pot fi economice, politice sau umanitare.

– *Factori economici și sociali*: Declinul economic și recesiunea din țările vecine pot genera migrație ilegală din partea cetățenilor acestora, în căutarea unui trai mai bun și a unor venituri mai mari.

– *Traficul de persoane și criminalitatea organizată*: Frontiera de stat a Republicii Moldova poate deveni un loc propice pentru activități ilegale, inclusiv traficul de persoane, ceea ce contribuie la apariția dezordinilor și la consolidarea grupărilor criminale organizate.

– *Tensiuni și conflicte între statele vecine*: Disputele dintre statele vecine pot genera situații tensionate la frontieră, care se pot transforma în proteste (pașnice sau violente), blocarea punctelor de trecere a frontierei sau chiar confruntări.

– *Nemulțumirea internă*: Nemulțumirea socială internă — manifestată prin proteste și tensiuni — se poate extinde către zonele de frontieră, contribuind la apariția dezordinilor în masă.

– *Dezastre naturale*: Dezastrele naturale pot provoca fluxuri necontrolate de migrație ilegală, însoțite de foamete și alte crize umanitare, ceea ce poate crea haos la frontiera de stat, pe măsură ce populațiile afectate caută ajutor în țările vecine.

– *Lipsa de informare sau dezinformarea*: Informațiile false sau manipulative pot influența grupuri mari de oameni, determinând comportamente colective ce favorizează apariția dezordinilor și afectează stabilitatea frontierei.

Pentru prevenirea sau gestionarea dezordinilor în masă în apropierea frontierei de stat a Republicii Moldova, Poliția de Frontieră, poliția și alte instituții de ordine publică aplică măsuri stricte de control la trecere și supraveghere a frontierei, adaptate cauzelor identificate ale crizei.

Totodată, cooperarea internațională, o politică eficientă asupra migrației și respectarea drepturilor omului reprezintă factori esențiali pentru prevenirea dezordinilor în masă la frontiera Republicii Moldova [2].

Rolul Poliției de Frontieră în prevenirea și controlul dezordinilor în masă în fâșia de protecție a frontierei și în zona de frontieră a Republicii Moldova

Poliția de Frontieră a Republicii Moldova este o instituție de aplicare a legii responsabilă de controlul și securitatea frontierei în interiorul granițelor de stat. Sarcina

principală a Poliției de Frontieră este de a asigura inviolabilitatea teritoriului național și de a-l proteja împotriva traversărilor ilegale ale frontierei în ambele direcții. Poliția de Frontieră își desfășoară activitatea în mai multe domenii:

– **Controlul frontierei** – Poliția de Frontieră monitorizează frontiera de stat pentru a preveni intrările ilegale pe teritoriul național. Aceasta include patrularea, operarea punctelor de trecere a frontierei, utilizarea tehnologiilor pentru supravegherea zonei de frontieră.

– **Controlul persoanelor și al bunurilor** – Poliția de Frontieră verifică documentele și identitatea persoanelor la punctele de trecere pentru a asigura respectarea legislației privind traversarea frontierei de stat. Totodată, controlează transportul transfrontalier al mărfurilor și vehiculelor.

– **Respectarea drepturilor omului** – Poliția de Frontieră urmărește respectarea drepturilor omului, în special în ceea ce privește protecția migranților și refugiaților.

Activitățile sale trebuie să respecte reglementările internaționale și valorile umanitare.

– **Răspunsul la situații de criză** – Poliția de Frontieră este pregătită să răspundă diverselor evenimente și situații de criză care pot apărea în apropierea frontierei, inclusiv dezordini în masă, crize umanitare, dezastre naturale.

– **Cooperare interinstituțională** – Poliția de Frontieră cooperează cu alte instituții de securitate și poliție ale statului, alte autorități și organizații atât la nivel național cât și internațional, pentru a asigura un control eficient al frontierei și un nivel ridicat de securitate.

Aceasta are drept scop asigurarea securității frontierei de stat a Republicii

Moldova, controlul traversării frontierei, garantarea suveranității naționale. Măsurile de asigurare a securității frontierei sunt demarate cu precădere în aria de competență a Poliției de frontieră în fâșia de protecție a frontierei și în zona de frontieră.

Fâșia de protecție a frontierei (*fâșie de teren, de la linia frontierei de stat în interior, marcată pentru întreținerea frontierei de stat, protejarea semnelor de frontieră și asigurarea controlului accesului la linia frontierei de stat*) [4] joacă un rol esențial în asigurarea inviolabilității frontierei de stat și prevenirea dezordinilor în masă. În această fâșie, Poliția de Frontieră controlează activitățile persoanelor, activitățile economice, accesul în teritoriu (doar pe baza unor *permisii speciale* emise de Poliția de Frontieră după verificări detaliate).

Poliția de Frontieră este principala instituție de aplicare a legii responsabilă pentru interceptarea persoanelor care încalcă *regimul frontierei de stat (RFS)*, asigurând că acestea nu traversează ilegal și protejând integritatea teritorială a statului. Iar în ceea ce privește necesitatea instituirii *regimului zonei de frontieră (RZF)* în **zona de frontieră** (*teritoriu cu lățimea de 10 km de la frontiera de stat către interior, de-a lungul frontierei de stat. Fâșia de protecție a frontierei este o parte constitutivă a acestei zone*) [4] aceasta se efectuează în scopul asigurării securității frontaliere și menținerii ordinii de drept la frontiera de stat

Sarcina principală a Poliției de Frontieră a Republicii Moldova este de a garanta inviolabilitatea și securitatea teritoriului național, ceea ce include și implementarea măsurilor menite să prevină dezordinile în masă, precum și controlul frontierei pentru a împiedica trecerile ilegale.

Poliția de frontieră este investită prin lege cu o serie de atribuții fundamentale în arhitectura securității statului dar și a ordinii și securității publice. Printre acestea se numără:

- prevenirea, depistarea și contracararea activităților informative și a celor subversive, desfășurate de organizații, de serviciile speciale străine sau de entități neconstituționale, care vizează suveranitatea, independența și unitatea statului, integritatea teritorială a țării, ordinea constituțională, precum și reziliența infrastructurii critice și a serviciilor esențiale, a frontierei de stat, a potențialului tehnico-științific și a celui defensiv. [5, art.8].

- implementează măsuri preventive și coercitive pentru combaterea faptelor ilegale, protejând viața și integritatea persoanelor, drepturile și libertățile fundamentale, precum și proprietatea, sănătatea publică, menținând siguranța publică, garantând respectarea legii și funcționarea eficientă a autorităților și instituțiilor publice. [5, art.10].

Pentru atingerea acestor obiective, Poliția de Frontieră desfășoară următoarele activități preventive:

- patrularea regulată a frontierei de stat include utilizarea tehnologiilor de monitorizare a frontierei, supravegherea fâșiei de protecție a frontierei și a zonei de frontieră, efectuate de sine stătător sau de comun cu reprezentanții structurilor de frontieră ai statelor vecine, uneori și prin implicarea experților Frontex.

- verificarea documentelor persoanelor în scopul identificării exacte a persoanei ce le deține, prevenirea intrării ilegale, prevenirea accesului neautorizat în fâșia de frontieră.

- controlul documentelor și inspecția fizică a vehiculelor pentru a preveni traficul ilegal de persoane, transportul ilegal de bunuri, alte forme de criminalitate transfrontalieră.

- participarea la menținerea ordinii publice în punctele de trecere a frontierei de stat și protejarea siguranței cetățenilor în contextul acțiunilor de dezordine în masa care se petrec în zona de frontieră;

- asigurarea protecției instituțiilor statului și a demnitarilor în zona de competență a Poliției de frontieră;

- intervenția în situații de tulburări în masă și restabilirea de comun cu alte autorități competente a ordinii publice în circumstanțe generate de situații de urgență majore, fie ele tehnogene sau naturale;

- cooperarea cu alte structuri ale forțelor de ordine în vederea garantării securității de stat.

Acest ansamblu de măsuri constituie sistemul de supraveghere a frontierei, care funcționează ca mecanism de prevenire a dezordinilor în masă la frontiera de stat a Republicii Moldova.

Poliția de Frontieră este pregătită să reacționeze, la amenințarea unor posibile dezordini care pot apărea în apropierea frontierei, atunci când un număr mare de persoane încearcă să traverseze ilegal frontiera — situație în care Poliția de Frontieră și alte instituții de aplicare a legii intervin pentru a împiedica intrarea neautorizată. În acest context există planuri situaționale care reflectă acțiunile ce se impun pentru gestionarea acestor situații.

Prevenirea dezordinilor în masă include cooperarea cu alte instituții de securitate. Se menționează, ca exemplu, cooperarea dintre Poliția de Frontieră și alte subdiviziuni ale MAI (IGP, INSP, IGC, IGM), având drept scop: asigurarea siguranței publice, protejarea intereselor statului în partea estică a Republicii Moldova.

Atunci când Poliția de Frontieră identifică apariția dezordinilor în masă în zona frontierei, aceasta adoptă măsuri menite să: stabilizeze situația, gestioneze și controleze mulțimile numeroase.

În timpul dezordinilor în masă, mecanismele de control sunt esențiale pentru menținerea ordinii și asigurarea siguranței publice. Aceste mecanisme includ acțiunile: polițiștilor de frontieră, poliției, altor instituții ale statului, precum și autoreglarea și participarea comunității. Autorul menționează următoarele exemple relevante[3]:

- Poliția de Frontieră și Forțele de Securitate sunt responsabile pentru: controlul revoltelor, supravegherea zonelor afectate [7].

Acestea pot utiliza mai multe acțiuni pentru limitarea violenței și menținerea siguranței publice, cum ar fi: restricționarea accesului în anumite zone, utilizarea forțelor de securitate, reținerea persoanelor implicate în activități violente, profanare a simbolurilor de stat (semnelor de frontieră) sau în încercări de trecere ilegală a frontierei.

- Comunicare și supraveghere: Poliția de frontieră poate utiliza instrumente de comunicare și supraveghere pentru identificarea și monitorizarea actorilor violenți și a grupurilor implicate, inclusiv: supraveghere video, monitorizare mobilă, alte mijloace tehnologice [7].

- Cooperarea cu membrii pașnici ai mulțimii în timpul dezordinilor în masă: Liderii și organizatorii pot contribui la menținerea ordinii prin comunicarea cu membrii pașnici ai mulțimii și prin încercarea de a preveni escaladarea violenței. Aceștia pot îndemna participanții la respectarea regulilor și la evitarea provocării polițiștilor de frontieră sau a altor forțe de securitate.

- Asistență medicală și umanitară: Mecanismele de control pot include acordarea de asistență medicală victimelor, sau chiar oferirea de ajutor umanitar persoanelor aflate în situații de risc în timpul dezordinilor. Aceasta poate implica intervenții rapide pentru salvarea persoanelor din situații periculoase.

- Sistemul juridic: După încetarea dezordinilor, se declanșează proceduri legale, iar persoanele implicate în violențe pot fi trase la răspundere. Aceasta poate include: arestări, acuzații care pot duce la returnare, alte proceduri judiciare.

– Participarea comunității și educația civică: Implicarea comunității și educarea cu privire la drepturile și responsabilitățile civice sunt foarte importante în comunitățile din care provin participanții, încă înainte de izbucnirea dezordinilor. Aceste măsuri pot contribui la prevenirea violenței și la creșterea conștientizării privind soluționarea pașnică și legală a conflictelor [7].

Mecanismele de control din timpul dezordinilor în masă la frontiera de stat trebuie adaptate fiecărei situații specifice și trebuie să respecte drepturile omului și legislația în vigoare, pentru a menține justiția și ordinea în societate. Utilizarea excesivă a forței sau aplicarea unor măsuri represive nejustificate pot conduce la: apariția unor noi conflicte, escaladarea situației.

Manifestările de dezordine în masă la frontiera dintre Polonia și Belarus (2021) documentează momente de tensiune intensă la granița polono-belarusă, reprezentând un context regional relevant și pentru Moldova.

Evenimentele analizate, precum și altele de natură similară, au fost marcate de o presiune mediatică intensă, de campanii concertate de influențare, propagandă, discursuri politice profund polarizante, influențe religioase sau ideologice, precum și de acțiuni deliberate ale unor actori externi, inclusiv structuri speciale ale altor state. Împreună, acești factori conturează o situație informațional-psihologică distinctă, care influențează simultan personalul Inspectoratului General al Poliției de Frontieră, participanții la manifestări și, nu în ultimul rând, populația neimplicată direct în acțiuni de dezordine în masă, dar care devine, în mod involuntar, martoră și uneori chiar victimă a acestor evoluții.

Această situație poate fi definită ca un ansamblu de factori și condiții ce modelează mediul informațional-psihologic într-o regiune sau într-un interval temporal determinat, fiind exprimată printr-un set de caracteristici cantitative și calitative care reflectă interacțiunile dintre subiecții și obiectele influenței informațional-psihologice.

În asemenea circumstanțe, calitatea deciziilor operative ale conducerii subdiviziunilor Poliției de Frontieră depinde în mod fundamental de o evaluare corectă și completă a tabloului situațional. O astfel de evaluare implică identificarea, analiza și structurarea sistematică a factorilor care îl determină, pentru a permite adoptarea unor măsuri adecvate și proporționale în gestionarea situațiilor de criză.

Concluzii. Controlul frontierei de stat a Republicii Moldova reprezintă un domeniu strategic fundamental pentru securitatea și stabilitatea națională. Amplasarea statului la frontiera

externă a Uniunii Europene, prin segmentul comun cu România, precum și proximitatea față de un mediu regional profund marcat de instabilitate – generată în principal de conflictul armat din Ucraina – conferă misiunii de protejare a frontierei o importanță deosebită. În acest context, reacția rapidă și proporțională la amenințări devine esențială pentru gestionarea fluxurilor migraționale și pentru prevenirea unor posibile situații de dezordine în masă la frontieră.

Poliția de Frontieră exercită un rol central în garantarea inviolabilității frontierei de stat și constituie prima linie de apărare împotriva traversărilor ilegale, a manifestărilor destabilizatoare și a riscurilor emergente. Posibilitatea producerii unor dezordini în masă la frontiera moldo-ucraineană poate avea implicații majore asupra securității naționale, ordinii și siguranței publice, ceea ce justifică necesitatea consolidării măsurilor preventive.

Prevenirea și gestionarea dezordinilor în masă impun o abordare coordonată și interinstituțională, implicând structuri precum Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, Inspectoratul General al Poliției (inclusiv structurile sale specializate), Inspectoratul General de Carabinieri, Inspectoratul General pentru Migrațiune, Inspectoratul General pentru Situații de Urgență, Serviciul de Informații și Securitate, alături de alte instituții ale statului cu atribuții în domeniul aplicării legii și menținerii ordinii publice. Numai o cooperare coerentă și eficientă între aceste entități poate asigura un răspuns adecvat în circumstanțe de complexitate crescută.

Totodată, implementarea unui sistem de management integrat al frontierei (IBM) și prevenirea dezordinilor în masă reclamă sprijin internațional consistent, în special din partea Uniunii Europene, atât prin expertiză tehnică, cât și prin asistență operațională. Rezultatele studiului arată că măsurile actuale adoptate de Poliția de Frontieră pentru prevenirea și reprimarea dezordinilor în masă, precum și strategiile de control aferente, nu sunt pe deplin suficiente pentru a răspunde provocărilor dinamice și diversificate existente la frontiera de est a Republicii Moldova.

În consecință, devine imperativă perfecționarea mecanismelor de prevenire, intervenție și control, prin modernizarea instrumentelor operaționale, optimizarea procedurilor interinstituționale și consolidarea capacităților tehnice și umane.

Experiența altor state aflate la frontiere externe ale Uniunii Europene – precum Letonia

– evidențiază că dezordinile în masă pot fi declanșate de o serie de factori interconectați, între care se numără migrația ilegală, fragmentarea politică, instabilitatea economică sau presiunile exercitate de actori interni și externi.

Manifestarea acestor amenințări poate determina consecințe severe, precum pierderi de vieți omenești, deteriorări materiale semnificative și accentuarea nemulțumirii sociale. În acest sens, consolidarea rezilienței instituționale și comunitare, precum și adaptarea continuă la noile riscuri emergente, sunt indispensabile pentru protejarea securității naționale și menținerea ordinii publice în zonele de frontieră..

Recomandări

Consolidarea capacităților tehnice și operaționale

– Investiții în infrastructură tehnologică avansată: Implementarea sistemelor integrate de supraveghere (camere termale, senzori de mișcare, drone, analiză video automatizată) pentru detectarea timpurie a grupărilor, deplasărilor sau comportamentelor ce pot degenera în dezordini.

– Dezvoltarea unor centre de comandă moderne, care să permită procesarea în timp real a informațiilor și coordonarea rapidă a resurselor disponibile.

Section 6. Criminal legal, criminal procedure and criminalistics problems of ensuring counteraction against
manifestations of organized crime

– Crearea unor sisteme de alertare timpurie bazate pe analiza big data, inteligență artificială și modelarea scenariilor de risc.

Dezvoltarea resurselor umane

– Formare specializată pentru personalul Poliției de Frontieră în domenii precum: gestionarea mulțimilor, psihologie operațională, analiza comportamentală și comunicare strategică.

– Creșterea numărului de specialiști în monitorizarea mediului informațional și a potențialelor campanii de destabilizare în proximitatea frontierei.

– Instruirea continuă a echipelor mixte de intervenție pentru reacție rapidă în situații complexe.

Perfecționarea cadrului juridic și normativ

– Actualizarea legislației privind controlul frontierei prin:

Revizuirea reglementărilor privind prevenirea și gestionarea dezordinilor în masă, în acord cu standardele UE și recomandările organizațiilor internaționale.

Clarificarea responsabilităților instituțiilor implicate în situații de criză, pentru a evita suprapunerile sau lacunele de competență.

Introducerea unor reglementări specifice privind utilizarea tehnologiilor emergente în supravegherea frontierei, cu respectarea drepturilor fundamentale.

– Elaborarea/revizuirea unor protocoale interinstituționale prin:

Stabilirea procedurilor standard de cooperare între Poliția de Frontieră, IGP, IGC, IGSU și SIS în contextul dezordinilor în masă.

Crearea unor mecanisme juridice care să permită mobilizarea rapidă a resurselor în situații de criză.

Extinderea cooperării internaționale și schimbului de informații

– Consolidarea parteneriatelor regionale prin:

Creșterea nivelului de cooperare cu statele vecine și statele membre UE pentru identificarea timpurie a mișcărilor transfrontaliere care pot genera dezordini.

Crearea unor canale permanente de comunicare între autoritățile de frontieră, pentru alarmare rapidă și coordonare în evenimente cu potențial de escaladare.

– Colaborare aprofundată cu FRONTEX și alte structuri relevante la nivel european pentru:

Preluarea celor mai bune practici privind managementul mulțimilor, prevenirea violenței și controlul situațiilor de criză la frontierele externe.

Participarea la exerciții comune, misiuni de instruire și schimburi de experți în domeniul securității frontierei.

Îmbunătățirea capacității instituționale naționale

– Dezvoltarea managementului logistic și al alocării resurselor materiale

Achiziționarea de tehnică suplimentară pentru monitorizare, protecție și intervenție (vehicule specializate, echipamente non-letale, sisteme mobile de supraveghere, body camere etc).

Modernizarea punctelor de comandă și a infrastructurii comunicaționale, pentru a asigura funcționarea optimă în condiții de criză.

- Perfecționarea mecanismelor de coordonare

Instituirea unui centru unic de coordonare pentru gestionarea dezordinilor în masă în zonele de frontieră cu antrenarea experților aui diferitor instituții implicate în proces.

- Implementarea unui sistem digital integrat pentru schimbul rapid de informații între instituții.

Implicarea comunităților locale din zona de frontieră

- Programe de informare și educare civică a populației raioanelor de frontieră axate pe:

Organizarea de campanii de sensibilizare privind riscurile asociate dezordinilor în masă și rolul comunităților în prevenirea acestora.

Instruirea cetățenilor care locuiesc în proximitatea frontierei privind procedurile de raportare a comportamentelor suspecte.

- Dezvoltarea parteneriatelor comunitare prin stabilirea unor puncte de contact între autorități și liderii comunităților locale pentru facilitarea comunicării și consolidarea încrederii publice.

Optimizarea planificării operaționale

- Elaborarea și actualizarea planurilor de intervenție prin:

Precizarea procedurilor detaliate pentru prevenirea și gestionarea dezordinilor în masă, adaptate diverselor scenarii operative.

Integrarea în planurile operaționale a unor măsuri de reacție graduală, proporțională și eficientă.

- Exersarea periodică a scenariilor

Organizarea de exerciții tactice și operative cu participarea tuturor instituțiilor relevante.

Simularea unor situații de criză complexe pentru testarea timpilor de reacție și coordonării interinstituționale.

Monitorizarea și evaluarea continuă a măsurilor implementate

- Stabilirea unui sistem de evaluare periodică pentru monitorizarea constantă a eficacității măsurilor de prevenire și control, pe baza unor indicatori de performanță.

- Adaptarea măsurilor la noile amenințări pentru:

Ajustarea strategiilor în funcție de evoluția amenințărilor, lecțiile învățate și recomandările organizațiilor internaționale.

Introducerea unor audituri externe, pentru garantarea obiectivității evaluării.

Lista de referințe:

1. Leonard S., Kaunert C. *Border Security in the European Union: Frontex and Securitization of Migration*. 2021.

2. International Organization for Migration (IOM). *Migration Trends in Eastern Europe*. Geneva: IOM, 2022.

Section 6. Criminal legal, criminal procedure and criminalistics problems of ensuring counteraction against
manifestations of organized crime

3. Frontex. Risk Analysis for 2022. Warsaw: *European Border and Coast Guard Agency*, 2022.

4. Republica Moldova. *Legea nr. 28 din 15.02.2024 cu privire la frontiera de stat. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 93–95, art. 139*, 07.03.2024.

5. Republica Moldova. *Legea nr. 249 din 10.07.2025 privind securitatea națională. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 463–466, art. 627*, 04.09.2025.

6. European Union. *Schengen Borders Code*. URL: <https://eurlex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32016R0399>

7. United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR). *Global Trends: Forced Displacement in 2022*. URL: <https://www.unhcr.org/globaltrends-report-2022>